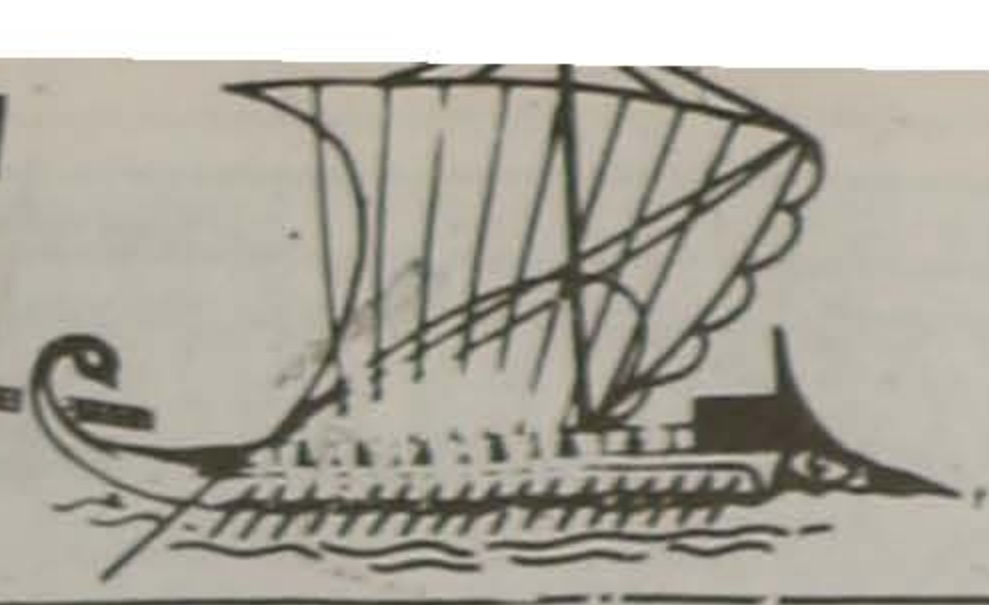

ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ

ΚΑΛΑΝΤΑΡΤΣ 1996
(ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ)

ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΕΥΞΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ ΒΕΡΟΙΑΣ ΕΤΟΣ 8ο Αρ. Φύλλου 74

ΣΗΜΕΙΩΜΑ ΓΙΑ ΤΑ ΕΠΤΑΧΡΟΝΑ ΤΟΥ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

Ο "Αργοναύτης", το μηνιαίο αυτό δημοσιογραφικό όργανο της Ευξεινής Βερόιας, με τον αρχικό του τίτλο "Αργοναύτης", τον Ιανουάριο του 1996 εισέρχεται στον όγδοο χρόνο της κυκλοφορίας του. Ήταν τότε, μπροστά από επτά χρόνια, αδύνατο να προβλέψουμε τη θερμή υποδοχή που θα δεχόταν ο "Αργοναύτης" από εκατοντάδες αναγνώστες και Ποντιακά Σωματεία.

Ακόμα, δεν θα μπορούσαμε να γνωρίσουμε τις δυνατότητες που θα είχε να προβάλλει μέσα από τις σελίδες του τέτοιο ύψος γύρω από τη λαογραφία, τη γλώσσα, την ιστορία και γενικά γύρω από την ποιητική μας κληρονομιά. Ετσι, ο "Αργοναύτης" επιμελήθηκε και διέσωσε γεγονότα, απόψεις, ανησυχίες, σκέψεις, αναμνήσεις, πληροφορίες, παροιμίες, ανέκδοτα, τραγούδια, ήθη και έθιμα, δραστηριότητες, αγώνες και θυσίες του Ποντιακού Ελληνισμού από τις αθροισμένες πατρίδες, αλλά και γεγονότα, δραστηριότητες, προβληματισμούς και οραματισμούς της σύγχρονης ποντιακής πορείας από τον ελλαδικό χώρο και το εξωτερικό.

Ο "Αργοναύτης", με την ευκαιρία αυτής της επτάχρονης κυκλοφορίας του, αλλά και της εισόδου του στον όγδοο ελληνοφρόνο χρόνο της πλεύσης του, αισθάνεται την ανάγκη να ευχαριστήσει όλους τους συνεργάτες και τους αναγνώστες του για την ηθική και υλική τους συμπαράσταση.

Πιστεύει ακόμα, ότι με

τη συμπαράστασή τους αυτή, θα μπορέσει να συνεχίσει με το ίδιο σθένος, με την ίδια άσβεστη φλόγα και ενθουσιασμό το έργο που ξεκίνησε μπροστά από επτά χρόνια, χωρίς να παραλείπει κιχιστά από τη γραμμή πλεύσης του, που χάραξε από το πρώτο φύλλο της πορείας του.

Γιάννης Α. Μελετίδης

Το επίσημο έμβλημα των Κοινοτήτων της Τραπεζούντας ήταν ο Δικέφαλος αετός, ο οποίος ήταν επίσης το έμβλημα της Βυζαντινής αυτοκρατορίας της Δυναστείας των Παλαιολόγων (1261 - 1453).

Ο αυτοκράτωρ Ιωάννης Β' της Τραπεζούντας (1280 - 1297), στην διάρκεια της

Βρετανικό Μουσείο του Λονδίνου, δείχνουν τον αετό να έχει το κεφάλι του εστραμμένο προς την διεύθυνση της δεξιάς του φτερούγας.

2) Τα δύο αργυρά κέρματα της Σινώπης του 4ου αι. π.Χ., που βρίσκονται στο Μουσείο της Σινώπης, δείχνουν τον αετό θάβοντας στην διεύθυνση του δεξιού φτερού.

3) Τα αργυρά νομίσματα της Σινώπης του 4ου αι. π.Χ., που υπάρχουν στο Νομισματικό Μουσείο των Αθηνών, δείχνουν τον αετό να κυττάζει στην κατεύθυνση του δεξιού ώμου.

4) Ένα αργυρό κέρμα της Σινώπης του 4ου αι. π.Χ., που βρίσκεται στην ιδιωτική συλλογή της Άννας Χιονίδης, στην Βοστώνη, δείχνει τον αετό κυττάζοντας στο δεξιό φτερό.

5) Τα δύο αργυρά νομίσματα της Σινώπης του 4ου αι. π.Χ., της ιδιωτικής συλλογής του Χάρη Σαΐκ στο Άντερ Ντάρρη της Φιλαδέλφειας, παρουσιάζουν τους αετούς θάβοντας προς την διεύθυνση του δεξιού φτερού.

6) Στο βιβλίο του Δ.Η. Οικονομίδη "Ο Πόντος και τα Δίκαια του εν αυτώ Ελληνισμού", τυπώθηκε Συνέχεια από την 3η σελ.

Ο ΠΟΝΤΙΑΚΟΣ ΜΟΝΟΚΕΦΑΛΟΣ ΑΕΤΟΣ

ΕΜΕΙΣ ΟΙ ΠΟΝΤΙΟΙ

Εμείς οι Πόντιοι έχουμε ένα ωραίο κουσούρι - πέστε το και ψώνιο, αν θέλετε, δεν πειράζει. Πιστεύουμε, δηλαδή, ότι σαν χαρακτηριστικές είμαστε οι πιο ακέραιοι και ντόμιοι μέσα σ' όλο τον ελληνισμό και σαν πατριώτες οι πιο φανατικοί. Ψώνιο είπατε; Εστώ!

Παρακολουθούσα κάποτε στο θέατρο "Ρεξ" ένα πρωτόγονο ποντιακό έργο - Πόντιου συγγραφέα - που είχε τον τίτλο "Τραντέλληνοι".

- Τι θα πει Τραντέλληνοι; ρώτησα τον συγγραφέα όταν είδα τον παράξενο τίτλο.

ΤΟΥ ΔΗΜ. ΨΑΘΑ

- Τριάντα φορές Ελληνες!
- Υπάρχουν τέτοιοι Ελληνες;
- Οι... Πόντιοι!

Δεν ξέρω αν ο χαρακτηρισμός ήταν επιπόνηση του συγγραφέα ή αν αναφέ-

ρεται στις ηρωικές παραδόσεις των Ποντίων - πάντως χαρακτηρίζει, νομίζω, αρκετά καλά το ψώνιο μας, που, όμως μας δόθηκε πολλές φορές η ευκαιρία ν' αποδείξουμε ότι δεν είναι μόνο ψώνιο...

ΔΗΜ. ΨΑΘΑΣ

Σημ. "Αργοναύτης": Ο αείμνηστος Δημήτριος Ψαθάς, ως Πόντιος τίμησε στο ακέραιο - όσοι λίγοι - τη μακρινή γενέτειρά του μέσα στον κόσμο του πνεύματος και των γραμμάτων. Ας είναι αιώνια η σεβαστή μνήμη του.

Υστερα από αυτό, παρέμεινε η συνθήκη για τους αυτοκράτορες της Τραπε-

ζούντας να έχουν ως επίσημο έμβλημα τον Μονοκέφαλο αντί τον Δικέφαλο αετό. Επίσης παρέμεινε η συνθήκη πως να μη αποκαλούνται αυτοκράτορες των Ρωμαίων αλλά αυτοκράτορες της Ανατολής, Ιβηρίας και Περαστείας.

Ο Μονοκέφαλος αετός υπήρξε ως σύμβολο δύναμης και σπουδαιότητας των Ελλήνων του Πόντου από τους αρχαιότερους χρόνους.

Εγινε πορθητή συζήτηση πάνω στο θέμα ποιό διεύθυνση έχει το κεφάλι του Μονοκέφαλου αετού.

Εμείς προσφέρουμε τις ακόλουθες παρατηρήσεις και αποδείξεις που επιβεβαιώνουν πως το κεφάλι του αετού κυττάζει προς την διεύθυνση της δεξιάς του φτερούγας.

Η ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ ΤΟΥ ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ ΤΟΥ ΓΙΑΝΝΗ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗ

Ο ΠΥΡΡΙΧΙΟΣ ΧΟΡΟΣ ΚΑΙ ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ

Τα πρόσφατα θλιβερά γεγονότα στις βραχονησίδες Ιμια μας προκάλεσαν μεγάλη πίκρα. Η κ. Τσιλιέρ χάρεψε χορό κοιηδίας και καταχειροκροτήθηκε από τους στρατηγούς και φίλους της. Θα έπρεπε, όμως, να γνωρίζε ότι ο απόηχος από έναν τέτοιο χορό δεν κρατάει πορθη. Ο λαός στην Τουρκία ζει κάτω από άθλιες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες. Οι πανηγυρισμοί για τη θεία ενός χορού κοιηδίας σε μία χώρα όπου καταπατούνται τα ανθρώπινα δικαιώματα εκφράζουν μόνο την τουρκική κυβέρνηση και τους φίλους της και κανένα άλλο.

Την νιότη του Αχιλλέα, τη δύναμη του Ηρακλή και τη δόξα του Μ. Αλεξάνδρου. Και τον Πυρρίχιο τον χορεύουν οι Ακρίτες μας, τότε μόνο, όταν τους καλεί η φωνή της Πατρίδας για να υπερασπίσουν την τιμή της.

Ευχόμαστε σαν λαός και έθνος να μην ακούσουμε την πρόσκληση για τον πυρρίχιο. Ο λαός της Τουρκίας δεν φταίει σε τίποτα. Ας ρωτήσει η κ. Τσιλιέρ τον μακαρίτη τον Μουσοήνη να μάθει τι έπαθε στην Πίνδο και στη Βόρειο Ηπειρο. Ακόμα, ας ρωτήσει τον άλλο μακαρίτη τον άλλο τον μακαρίτη, τον Χίτλερ το τι τράβηξε, στα χρόνια 1941 - 44, εδώ στην Ελλάδα όταν αυτοί τον χειροκροτούσαν. Ας μάθει επίσης η Τσιλιέρ, ότι τα δάκρυα που προκάλεσε για το χαμό των τριών Ελλήνων Αξιωματικών στη βραχονησίδα Ιμια, ενώ-

"ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ"

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΗΣ ΕΥΣΕΙΝΟΥ ΛΕΣΧΗΣ
ΒΕΡΟΙΑΣ

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

ΓΙΑΝΝΗΣ Α. ΜΕΛΕΤΙΔΗΣ
Οικονομολόγος - Συγγραφέας
Θουκυδίδη 2 - Τηλ. 0331 - 25.282
ΦΩΤΟΣΤΟΙΧΕΙΟΘΕΣΙΑ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΑΤΣΙΚΑΣ & ΣΙΑ Ε.Ε.
"ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΗ ΒΕΡΟΙΑΣ"
ΤΗΛ. 0331/66.913 - FAX
0331/66.979

ΓΡΑΦΕΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

Γωνία 16ης Οκτωβρίου - Διός
Τηλ. 0331 - 28.356

ΕΤΗΣΙΑ ΣΥΝΔΡΟΜΗ 1.000 Δρ.

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΝ "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ"

* Οι στίλβες του "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗ" είναι στη διάθεση όλων των αναγνωστών του

* Οι εργασίες πρέπει να στέλνονται αν είναι δυνατόν δακτυλογραφημένες

Χειρόγραφα δημοσιευμένα ή όχι δεν επιστρέφονται

ΕΧΠΑΣΤΑ ΝΑ ΔΙΑΒΕΝΩ ΠΛΑΝ

Εχπάστα να διαβένω πλαν
έγκε με τον τσιακέτο μ'
ετέρεσα οϊόερα
η μόνατο' πουδέν κι έτον.

Εφίθεσα τεν δεύτερον
εθέηθεν άηλο μίαν,
τ' ομάτιατο είχαν άψιμον
τα σιθόπατο' φωτίαν.

Μόνον ο φέγγον είδε μας
ατός πα εκπαράεν
άηλο κι επόρεσεν να στέκ'
σα θίβια εταράεν.

Σκοτία πίσσα εέντονε
κ' έηεπαμ' τ' έναν τ' άηλο,
ποηηά γηυκίν το φίηεμαν
εθέηναμ' έναν κι άηλο...

Επαρκαήθεν τον θεόν
εγώ πα με τ' ατέναν,
άηλο να μη εμέρωνεν
σ' οσπίτ να μη επένα...

Γιάννης Μιχαηλίδης

Βέροια

Σημ. "Αργοναύτη": Το ποίημα αυτό είναι μία "έκφραση", που απεικονίζει την έγερση της καρδιάς και παράλληλα ένα συναισθηματικό κλίμα που αφήνει να λάβουμε άνετα την αίσθηση του κάλλους της αγνής αγάπης.

Στο ποίημα αυτό φανερώνεται το υπέροχο ποιητικό ήθος και η εκφραστική ευγένεια του κ. Γιάννη Μιχαηλίδη.

Τα θερμά μας συγχαρητήρια.

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

ΑΝΕΚΔΟΤΑ

Αε Νικόλας χασέβ'
Σο Μαντρανόη της Γαη-
λίανας ο ποπα Γεώργς, ο
ποπάς τ' Αε Νικόλα, έσπα-
ξεν το βουδ' ν ατ.

Ο Σιαχπεντέρς ο γετο-
νάς ατ' εψηλάφασεν πέ-
ντε οκάδες θερεσιέν,
αμάν ο ποπάς κ' έδωκέν
ατον.

Ο Σιαχπεντέρς εκείνο
την νύκταν, εφόρεσεν ά-
σπρα καμισόδρακα, ετυλί-
γεν έναν άσπρον
τζαρτζαφ, επήρεν έναν
χοντρόν στουράκ σό χέρ'
κ' επήγεν εκρύφτεν απέσ'
σ' Άγεν Βήμαν.

Με τα χαράγματα πάει ο
ποπάς, ανοί την εγκλη-
σίαν κ' εμπαιν 'ς σό Ιερόν.
Ο Σιαχπεντέρς, αηλάζ'
την λαίλιαν ατ' και κουίζ'
"Γιατί ερνέθεσ να δης
κρέας 'ς σόν Σιαχπεντέρ,
να φάζ' τα παιδιά τ'... έ
άνομε;" και κατήβάζ' έναν
στουρακέαν' 'ς σήν ράχαν
και σ' σά κωλομέρα τ'.

Ρουζ' έξ ο ποπάς και
τρέχ'.

Σην στράταν στέκ' έ-

μπρα τ' η Κουτσουλίνα η
Βαρβάρα, κ' ερωτά τον:

- Πάτερ, πάτερ, πότε έ-
χομε μήναν;

Ο ποπάς που να στέκ'...
Σίτα τρέχ' ρέει ατέν:

- Οηαν, Αε Νικόλας κ'...
κρούει και χασέβ', κ' εσύ
για τον μήναν ερωτάς...

Ερθεν κ' έρθεν σ' ο-
σπίτ'ν ατ, έστειλεν εκάν
δέκα οκάδες κρέας ση
Σιαχπεντέρ... χωρίς παρά-
δες.

Ακούη άν είνεν...

Σον πρώτον τον πόηε-
μον, όνταν εσούμωσαν οι
Ρούσ' σην Τραπεζούνταν,
σά 1916, έμαθάμε ας είναι
Γεμουρέτεν, έναν ημέραν
ση Γεμουράς τα χωρίας α-
πανκές εφάνθεν ψηλά
σον ουρανόν έναν ρουσι-
κόν αεροπλάν'.

Επ' εκείνο την ημέραν κι
άν' εμείς πα σην Τραπε-
ζούνταν, όνταν ευρίουμες
έξ ας σ' οσπίτ', τρίς την
ώραν έστεκαμε και ε-
τέρ'ναμε τον ουρανόν και
έηεγάμε εμείς εμας, "λαχ
έρ'ται κι αδακές και εηέ-
πομ' ατο κι εμείς". Ως ατό-

τε κανείς έμουν
αεροπλάνον κ' είδαμε, και
αγνών εφαινόντον εμας
πως πετούν αρθώπ' σον
ουρανόν.

Νείσα, ντο ενεμέναμε
ε(γ)έντον. Σ' ολημέρα α-
πάν έναν ημέραν, τ' αερο-
πλάνον εφάνθεν ας σή
Πατομί το μέρος, σην αρ-
χήν άμον μαύρον πουλίη
και όσον ντ' επέγ'νεν ε-
τρανύνεν. Αμάν ας σα μα-
γαζία τη Λαφούντας όη'
ερούξαν έξ και τερούη και
θαμάζ'νε. Ετρεξεν και ο
Χαλαϊτσόγλης ο Μήτον
σήν πόρταν (τρανόν πα-
κάηικον είνεν αφκά ση Δα-
φούνταν) και τερεί κι

εκείνος και λαϊζ' το κι-
φάη'ν ατ. Τ' αεροπλάνον
πα έρθεν ίσα απαν' ατ' κε-
κά, άμα ποηηά ψηλά.

"Θείο Μήτον!..." ορωρά,
τον ατότε ο Γιάννης, ο χα-
μουρκιάρης ας σ' Εκσόγηη
το φουρνίν. "Ατώρα ατου-
πές άρθωπος πα έν;...".

"Κιάμ' κ' έν;".

"Και πώς 'κι πάει ο νούς
ατ;".

Ο Μήτος εχαμογέηασεν:
"Νέπαι ρότσο, ποίον νους
ατ' θα παί Ατός ακούη" αν
είνεν, Ζατί απέσ' κ' έμπαί-
ναν!..".

ΛΕΞΙΛΟΓΙΟ

παρβαεύω = γυαλίζω
άσυρτος = ανυπόφορος
(γ)ινιάτς = πεισματάρης
τσαϊζω = ξεφωνίζω
αχπαραγμένος = ξαφ-
νιασμένος

τιδέν = τίποτε
τογρουηαεύω = διορ-
θώνω

παηαθός = παηαθός
ντόσιμον = κτύπημα

κρούω = χτυπώ

εκούντεσεν = έσπρηξω

γουρεύω = τακτοποιώ

αγνώς = παράξενος

κουσοούρ = εηάττωμα

Αοΐκος άνθρωπος...

- Αοΐκος άνθρωπος πα
ίνεταί;

- Ντ' εξέρω...

Σα εκατόν ίνας!

- Είνεν πα με το κερίν θ'
αρεύς να ευρήκς ατον...
Αοικνος, οϊκοκύρτς, φιλό-
ξενος, καηασευτέας, φι-
λότιμος, παστρικός άμον
τη θρεχής το νερόπον...

Ασόν πουρνόν ους να
βραδύν ποηεμά: σκάφτ,
κτιζ, ισάζ, ασπριζ, σπογγιζ,
παστρεύ, ποτιζ, συνο-
θριάζ άμον τη θεού το με-
ηεσσίδ. Οηία πετσιαρεύ
και για τ' όηια απ' έμρη
νουνιζ. Κι έναν σκούται
χαραή - χαραή και παίρει
α τα με τη σειράν κάθαν
ημέραν και δουηείαν α-
πάν ση δουηείαν κι φέρ...
ντο να ρέω σας! Και πάντα
ρθεί: τον αργάτεν πα και
θα θουκόντσατον για να
εφτάει ορθά τη δουηείαν
ατ...

Τη μαχαλάν έμουν ση
Λέσχηη οηόερα... εποίκε-
να άμον φωτακτέραν και
τ' οσπίτόπον ατ' από παν
καϊκά εθαρρείς και στεκ'
άσπρον πριστερή φωηέαν

σο κασ... και το τσιαρτα-
κόπον ατ' αηεθινόν παρό-
δεισος! Λογιών τη λογιού
τσιτσασκόπα... θαμμένα α-
σθήθεού το κερ ασήν Ανοι-
ξην ους το Μοθόπωρον,
κρεμάουν από υψηλά σα
σιδέρτα και τερούη χαμε-
ηά τον κόσμον που πάει κ'
έρτα...

Αηηομίαν κάποια κοηιά-
σκουν... διαβαίνε αδά κι
ακεί και κάποια ανακάπα-
ρα, απές ση μέσεν, σπίκ-
νε και αγκαηιάζνε τ' έναν
τ' άηηο πισταύρια άμον
τοϊ ξενιτιάντς και κι απο-
χωριούν.

Οηαν, νασάν τ' ανθρώπς
ατ τη γαρίν και τα παιδιά
τ'! Και νασάν εμας ποι έ-
χουμε ασίκς συγκενούς
και ασίκς γειτονάδες άμον
τον Λύσσαντρον κ' εηέ-
πουματ'ς και χάρουμες...
οι άηη' κ' εηέπατον;

Αμάν εθαρρώ ποηηά εί-
παμε... Εσχωρέστε με ε-

νέσπαηηα πως "η καηασή-
καηάν εφτά χωρία".

... Χαίτε ας πάμε σ' ο-
σπίτ! Τα δουηείας αναμέ-
νε μας και παρ' ώρας και
παράκαιρα τηδέν κι ίνε-
ται...

Ελ. Πιπερίδου

Εκπαιδευτικός

Σημ. "Αργοναύτη": Με
την γλαφυρότητα του ύ-
φους της και τη γηλυκίτη-
τα τη γλωσσική, η
εκπαιδευτικός κ. Εηένη
Πιπερίδου μας δίνει οηο-
ζώντανη την αίσθηση του
κάλλους της ανιδιοτε-
λούς προσφοράς του κ.
Λύσσαντρον Ορφανίδη
για τα κοινά.

Ο κ. Ορφανίδης εκφρά-
ζει με συσσωρευμένη ψυ-
χική δύναμη το καλό και
το ωραίο, το υψηλό και το
ηθικό. Αηηθινά μας γοη-
τεύει.

Η ΚΟΥΖΙΝΑ

Από το βιβλίο της Τασούλας Καμπουρίδου
"Μαγειρική και Ζαχαροπλαστική του Πόντου"

Φασούλια κόκκινα: (= φασούλια μπαρμπούνια)
Υηλικά: φασούλια κόκκι-
να, κρεμμύδι φρέσκο ή
ξερό, αηάτι, ράδι, ξύδι

Βράζετε τα φασούλια
σε σκέτο νερό, αδειάζετε
το πρώτο νερό και τα ξα-
ναβράζετε με άηηο καθα-
ρό νερό. Αφού θράσουν
καλά, τα κατεβάζετε από
τη φωτιά, τα βάζετε σε μία
πιατέλα και ετοιμάζετε ψι-
λοκομμένο ξερό ή φρέ-
σκο κρεμμύδι, το
ανακατώνετε με τα φασό-
λια και ρίχνετε ανάηογο
αηάτι, ράδι και ξύδι. Είναι
νιστήσιμη σαηάτα (όταν
δεν βάζετε ράδι).

Φασούλια σκούρα: (= τα σερανταρίτζας)

Υηλικά: φασούλια σκού-
ρα, κρεμμύδι, ράδι, ξύδι

Η σερανταρίτζα είναι εί-
δος φασουλιάς που δε στη-
ρίζεται σε ξύηο,
αηώνεται πάνω στο έδα-
φος. Είναι φασουλιά θα-
μνώδης που καρποφορεί
σαράντα μέρες μετά τη
σπορά, γι' αυτό ηέγεται
σερανταρίτζα.

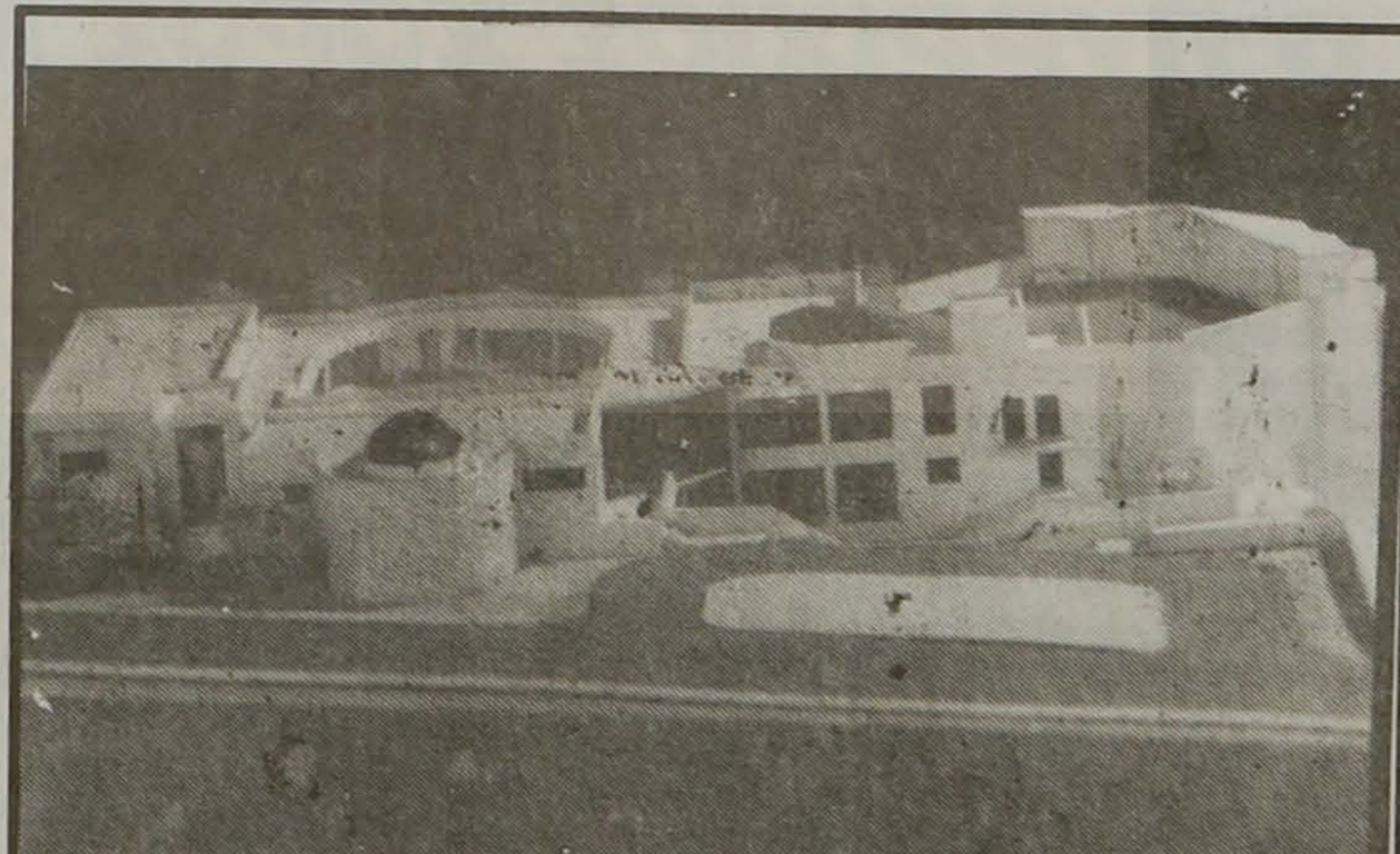
Βράζετε τα σερανταρί-
τζας, τα στραγγίζετε και
τα βάζετε σε μία πιατέλα.
Ετοιμάζετε ψιλοκομμένο
κρεμμύδι και το ρίχνετε
μέσα στην πιατέλα. Κατά
το σερβίρισμα ρίχνετε ρά-
δι και ξύδι. Τα σερανταρί-
τζας ήταν η καλύτερη σα-
ηάτα.

ΕΝΑ ΕΞΑΙΡΕΤΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΣΥΜΠΑΤΡΙΩΤΕΣ ΜΑΣ ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΕΣ

Ο Μικρασιατικός Σύηηλογος Βέροιας κυκλοφό-
ρησε για το νέο έτος που διανύουμε ένα εξαι-
ρετο ημερολόγιο τοίχου. Το καηαίσθητο αυτό
ημερολόγιο έχει για εξώφυηηο ένα αιώηιο σύμ-
βοηο του εηηηνισμού, την Αγία Σοφία. Οι σεηί-
δες που ακοηουθούν διανθίζονται με
φωτογραφίες του Συηηόγου από τις εκδηλώ-
σεις του.

Τα θερμά συγχαρητήρια στο Δ.Σ. του Συηηό-
γου Μικρασιατών Βέροιας που μας χάρισε ένα
τόσο ενδιαφέρον και καηαίσθητο ημερολόγιο
για το 1996.

"Αργοναύτης"

Μία νέα προσπάθεια ξεκινάει για την ανέγερση του Κέντρου Πολιτισμού της Ε.Ε.Κ.

Η συμβοή μας στο έργο αυτό του πολιτισμού και της παράδοσης είναι αναγκαία.

Ο ΠΟΝΤΙΑΚΟΣ ΜΟΝΟΚΕΦΑΛΟΣ ΑΕΤΟΣ

Συνέχεια από την 1η σελ.

στην Αθήνα το 1920, και στην σελ. 146, ο αετός του νομίσματος της Σινώπης στον 4ο αι. π.Χ., έχει τον αετό να βλέπει προς το δεξί του φτερό.

7) Στο βιβλίο του Ντέβιντ Τάβμποτ Πάις "The Church of Hagia Sophia at Trebizond" που εκδόθηκε το 1968 στην Αγγλία, και στη σελίδα 118, υπάρχει η ορθόσωμη τοιχογραφία του αυτοκράτορα Μαυουήλ Α' που ίδρυσε την Αγία Σοφία στην Τραπεζούντα γύρω στα 1250. Η τοιχογραφία αυτή, σε κανονικό μέγεθος ανθρώπου, βρισκόταν μέχρι το 1850 στην Αγία Σοφία. Από τότε έχει εξαφανιστεί. Στην τοιχογραφία αυτή και στα βασίλικά ενδύματα του αυτοκράτορα Μαυουήλ Α' υπάρχουν πάνω από 15 αετοί με τα κεφάλια τους βλέποντας προς το δεξί τους φτερό.

8) Όλοι οι τόμοι του Αρχείου Πόντου έχουν στο εξώφυλλο ένα νόμισμα της Σινώπης στον 4ο αιώνα π.Χ. που δείχνει το κεφάλι του αετού να έχει κλίση προς τη δεξιά του φτερούγα.

9) Στο Λεύκωμα του 1961 με τον τίτλο "1461 - 1961 Μνήμη Αυτοκρατορίας Μεγάλων Κομνηνών" της Επιτροπής Ποντιακών

Μελετών των Αθηνών, οι αετοί έχουν κλίση των κεφαλιών τους προς τους δεξιούς τους ώμους.

10) Η σφραγίδα και τα χαρτοφόκελα της Επιτροπής Ποντιακών Μελετών των Αθηνών, από την ημέρα της ίδρύσεώς της (1927), έχει τον αετό βλέποντας προς την δεξιά του φτερούγα.

11) Ο αετός των Κομνηνών της Τραπεζούντας στο πρώο των Ποντίων στην Καλλιθέα των Αθηνών κυττάζει προς το δεξί του φτερό.

Συμπέρασμα: Στην αρχαιότητα και στην εποχή των Κομνηνών της Τραπεζούντας οι Έλληνες Πόντιοι είχαν για έμβλημά τους τον Μονοκέφαλο αετό, με το κεφάλι του κυττάζοντας προς το δεξί

φτερό του.

Σημείωση: Ο αυτοκράτωρ Μιχαήλ Η' Παλαιολόγος ήταν αυτοκράτωρ της Νικαίας (1259 - 1261) και στη συνέχεια Βυζαντινός αυτοκράτωρ (1261 - 1282).

Το 1261 ο Μιχαήλ Η' εξεδίωξε τους Λατίνους και ανόρθωσε την Βυζαντινή αυτοκρατορία στους Έλληνες, ύστερα από 57 χρόνια Λατινικής κατοχής της Κωνσταντινουπόλεως.

Ο Μιχαήλ Η' ίδρυσε την δυναστεία των Παλαιολόγων με έμβλημα τον Δικέφαλο αετό. Η δυναστεία αυτή ήταν η τελευταία και η μεγαλύτερη σε χρονική διάρκεια στα χρονικά των βασιλικών οίκων της Βυζαντινής αυτοκρατορίας.

Κ. ΧΙΟΝΙΔΗΣ

ΠΑΝΤΑ ΣΤΗΝ ΕΠΙΚΑΙΡΟΤΗΤΑ

Εστω κι αν πέρασαν 70 τόσα χρόνια από την ασημόνητη εκείνη Μικρασιατική καταστροφή, όπου ξεριζώθηκαν από τις πατρογονικές τους εστίες πολλές εκατοντάδες χιλιάδες Έλληνες, εν τούτοις τότε - τότε ιδιωτικοί φορείς (μη προσφυγικοί

φέρνουν στην επικαιρότητα το θέμα αυτό, που δεν ξεχνιέται κι ούτε πρέπει να ξεχασθεί!

Ετσι η Ιερά Μητρόπολη Νεαπόλεως και Σταυρονόμης Θεοφάνους (της ονομασίας Ο Μητροπολίτης είναι Κρητικός!) το φετινό Ημερολόγιο τσέπης που εξέδωσε είναι αφιερωμένο στις Ασημόνητες Πατρίδες της Ανατολής, δηλαδή τον Πόντο, την Σμύρνη, την Αν. Θράκη.

Εξάλλου και η Ορθόδοξη Ιεραποστολική Αδεϊφότης "Ο ΣΤΑΥΡΟΣ" που καθοδηγείται (υπό την καθήν έννοια) από τον μαχητικό Μητροπολίτη Φλωρίνης κ.κ. Αυγ. Καντιώτη, εξέδωσε Ημερολόγιο τσέπης αφιερωμένο στην Σμύρνη, την αθύρωτη ελληνική επαρχία της Μικράς Ασίας.

***

Ισως και άλλες Ι. Μητροπόλεις να εξέδωσαν σχετικά με το παραπάνω θέμα τέτοια Ημερολόγια. Αυτά γνωρίζω, αυτά έφερα στο φως της δημοσιότητας, για να διοδηώσω έτσι την χαρά, διότι αν και πέρασαν 70 χρόνια από την τραγική εκείνη Μικρασιατική Καταστροφή, που ανέβει μοιραία για τον ελληνισμό των μερών, που κατοικούσαν Έλληνες με σταθερή πίστη στο ελληνικό ιδεώδη, μερικοί (ως οι ανωτέρω) τους θυμούνται Αξιος ο μισθός τους!

ΑΝΔΡΕΑΣ ΕΛ. ΤΑΤΑΡΙΑΔΗΣ
Ζάκυνθος

Η ΓΛΩΣΣΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΤΗΣ ΠΡΩΗΝ ΣΟΒΙΕΤΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΤΟΜΠΑΙΔΗ, καθηγητή του Α.Π.Θ.

Για τον ελληνισμό της πρώην Σοβιετικής Ενωσης, ως πριν από μερικά χρόνια, οι γνώσεις και η πληροφόρησή μας ήταν σημαντικά ελλιπή. Γνωρίζαμε, κάπως γενικά και αόριστα, ότι βρίσκεται διασκορπισμένος στη Νοτιοανατολική Ουκρανία, στον Καύκασο και στην Κεντρική Ασία. Από κεί και πέρα, λίγα πράγματα και ασαφή. Μόλις τα τελευταία χρόνια άρχισαν Έλληνες επιστήμονες, κυρίως ιστορικοί, να ασχολούνται και με το τμήμα αυτό του Ελληνισμού. Εργασίες όπως του καθηγητή Απ. Κερνολόπουλου στο "Αρχαίο Πόντος" αλλά και άλλων επιστημόνων πραγματεύονται κυρίως ιστορικά στοιχεία που αφορούν τους Έλληνες των περιοχών αυτών, επισημαίνουν ωστόσο ταυτόχρονα ότι απομένει πολλή μελέτη για να αποκτήσουμε ξεκάθαρη εικόνα για τους ελληνικούς αυτούς πληθυσμούς, γιατί πρέπει να προηγηθεί η μελέτη του αρχαιολογικού υλικού αλλά και των βιβλιογραφικών πηγών, που δεν είναι πάντα εύκολα προσιάσιμα.

Στο σημείωμά μου αυτό περιορίζομαι στους Έλληνες της Αζοφικής και ειδικά στη γλώσσα τους. Για την ταυτότητα των ελληνικών αυτών πληθυσμών έχουν σημασία και τα ιστορικά στοιχεία (καταγωγή, χώρα και χρόνος έλευσης, ιστορική περιπέτεια κ.λ.π.) και τα εθνολογικά - λογογραφικά (λαϊκός πολιτισμός, ήθη και έθιμα, παραδόσεις κ.λ.π.). Εκείνο όμως που αποτελεί το κατεξοχήν διακριτικό στοιχείο της ελληνικότητας του πληθυσμού είναι η γλώσσα η ελληνική, ως μέσο επικοινωνίας ή έστω κατανόησης.

Η αλήθεια είναι ότι η ελληνική έρευνα δεν είχε ασχοληθεί με αυτήν ως

σήμερα - για λόγους αντικειμενικούς - και ό,τι ξέραμε το οφείσαμε στους Σοβιετικούς γλωσσολόγους Σοκολόφ, Σεργκιέσκι, Μπελέτσκι, Τσερνισόβα κ.α.

Οι γλωσσολόγοι αυτοί συγκέντρωσαν υλικό, ήδη από το 1928, και έγραψαν κυρίως για τις υποδιαλέκτους των χωρών της περιοχής, κάποτε μάλιστα και κατά τρόπο αντιφατικό.

Εξάλλου, το ενδιαφέρον τους είχε επικεντρωθεί βασικά στη φωνητική και δεν μας έδωσαν συνολική περιγραφή της γλώσσας (γραμματική, σύνταξη, λεξιλόγιο κ.λ.π.). Γι' αυτό είναι αξιόπαινη η πρωτοβουλία που προήλθε από τον υπουργό Εξωτερικών Γρ. Νιώτη, αρμόδιο για θέματα αποδήμου ελληνισμού, να ζητήσει από την Επιτροπή Ποντιακών Μελετών (ΕΠΜ) τη σύνταξη ενός ερευνητικού προγράμματος για τη μελέτη της γλώσσας της Μαρσιούπολης και της περιοχής της. Ομοιογύω ότι ως Πρόεδρος της επιτροπής δοκίμασα ευχάριστη έκληξη για την πρωτοβουλία αυτή του υπουργού, γιατί οι πολιτικοί δεν μας έχουν συνενθίσει σε μακροχρονιόδετους του διμήνου προγραμματισμούς.

Η ΕΠΜ κατόρθωσε και υπέβαλε το ερευνητικό της πρόγραμμα, το οποίο καθύφθηκε οικονομικά από το Εθνικό Ίδρυμα Παινοστούντων Ομογενών, από τον Γεώργιο Ιακώβου, πρώην υπουργό Εξωτερικών Κύπρου.

Ο κ. Ιακώβου επέδειξε ιδιαίτερο ενδιαφέρον και για την εκτέλεση του προγράμματος.

Το πρόγραμμα της ΕΠΜ έχει θέσει ως στόχους:

α) Την εκμετάλλευση

του υλικού που έχει συλλεχθεί στο παρελθόν, από το 1928 και εξής, από Σοβιετικούς γλωσσολόγους και απόκειται είτε στο Πανεπιστήμιο του Κιέβου είτε στο ελληνικό μουσείο της Μαρσιούπολης.

β) Την επίτοπια γλωσσολογική αποστολή στη Μαρσιούπολη και στα γύρω χωριά, με χρήση ειδικών ερωτηματολογίων και καταγραφική ελεύθερης συζήτησης και αφήγησης. Το σύνολο του υλικού που θα συλλεχθεί, θα καταγραφεί σε κοσέτες και θα δημιουργηθεί σχετική κασοτοθήκη.

γ) Τη μελέτη και επεξεργασία του υλικού που συγκεντρώθηκε για να περιγραφεί γλωσσολογικά η διάλεκτος των Ελλήνων της περιοχής αυτής. Η τελική μελέτη θα περιλαμβάνει τα κεφάλαια της φωνητικής - φωνολογίας, της μορφολογίας, της παραγωγής, της σύνταξης του λεξιλογίου.

Ηδη, η πρώτη γλωσσολογική αποστολή μετέβη επίτοπου, στις αρχές Αυγούστου, εφοδιασμένη με τα κατάλληλα όργανα. Την αποτέλεσαν τρεις γλωσσολόγοι, ο ένας από τους οποίους είναι διδάκτωρ Γλωσσολογίας του Πανεπιστημίου της Μόσχας, και οι άλλοι δύο έχουν τελειώσει το μεταπτυχιακό στο ΑΠΘ και βρίσκονται στη διαδικασία του διδακτορικού τους. Επικεφαλής της αποστολής ήταν η Κατερίνα Ζουραβλιόκα, καθηγήτρια Γλωσσολογίας του Πανεπιστημίου Ταγκανρόγκ, η οποία γνωρίζει την περιοχή, γιατί εργάστηκε σ' αυτήν όταν συνέτασσε τη διδακτορική της διατριβή.

Το πρόγραμμα προβλέπει και δεύτερη γλωσσολογική αποστολή μετά την επεξεργασία του πρώτου υλικού που έχει συλλεχθεί, το καλοκαίρι του 1996, για τη συμπλή-

ρωση κενών που ενδεχομένως θα υπάρξουν ή διορθωση στο υλικό που συγκεντρώθηκε αρχικά.

Την ευθύνη του προγράμματος έχουν δύο καθηγητές του ΑΠΘ ο Χρ. Συμεωνίδης, καθηγητής της Ιστορίας της Ελληνικής Γλώσσας και ο υπογράφων, καθηγητής της Νεοελληνικής Γλώσσας.

Στο πρόγραμμα αυτό θα συμμετέχουν όπως είναι φυσικό, διάφοροι ειδικοί επιστήμονες και τεχνικοί αναλυτές. Η συνοδική όμως επεξεργασία του υλικού καθώς και η συγγραφή του τελικού κειμένου θα γίνει από εμάς. Ελπίζουμε ότι αυτό θα έχει πραγματοποιηθεί και το όλο πρόγραμμα θα έχει ολοκληρωθεί σε μία διετία.

Όπως φαίνεται από τα παραπάνω, πρόκειται για ένα πολύ σημαντικό ερευνητικό πρόγραμμα, που θα μας διαφωτίσει επακριβώς για τις γεωγραφικές και όχι μόνο διαφορές της ελληνικής γλώσσας και θα προσέσει, πιστεύουμε, μια νέα διάλεκτος της ελληνικής γλώσσας σ' αυτές που ήδη γνωρίζουμε.

Πέρα από το καθαρό γλωσσολογικό ενδιαφέρον, η σαφής γνώση της γλωσσολογικής κατάστασης είναι βέβαιο ότι θα συμβάλει στην αποσαφήνιση ιστορικών ζητημάτων που έχουν σχέση με την προέλευση και τη σύσταση του ελληνόφωνου αυτού πληθυσμού, μια και για την ώρα, ελλείψει άλλων ιστορικών πηγών, βασικά μόνο εικασίες μπορούμε να κάνουμε για πολλά από τα ζητήματα αυτά.

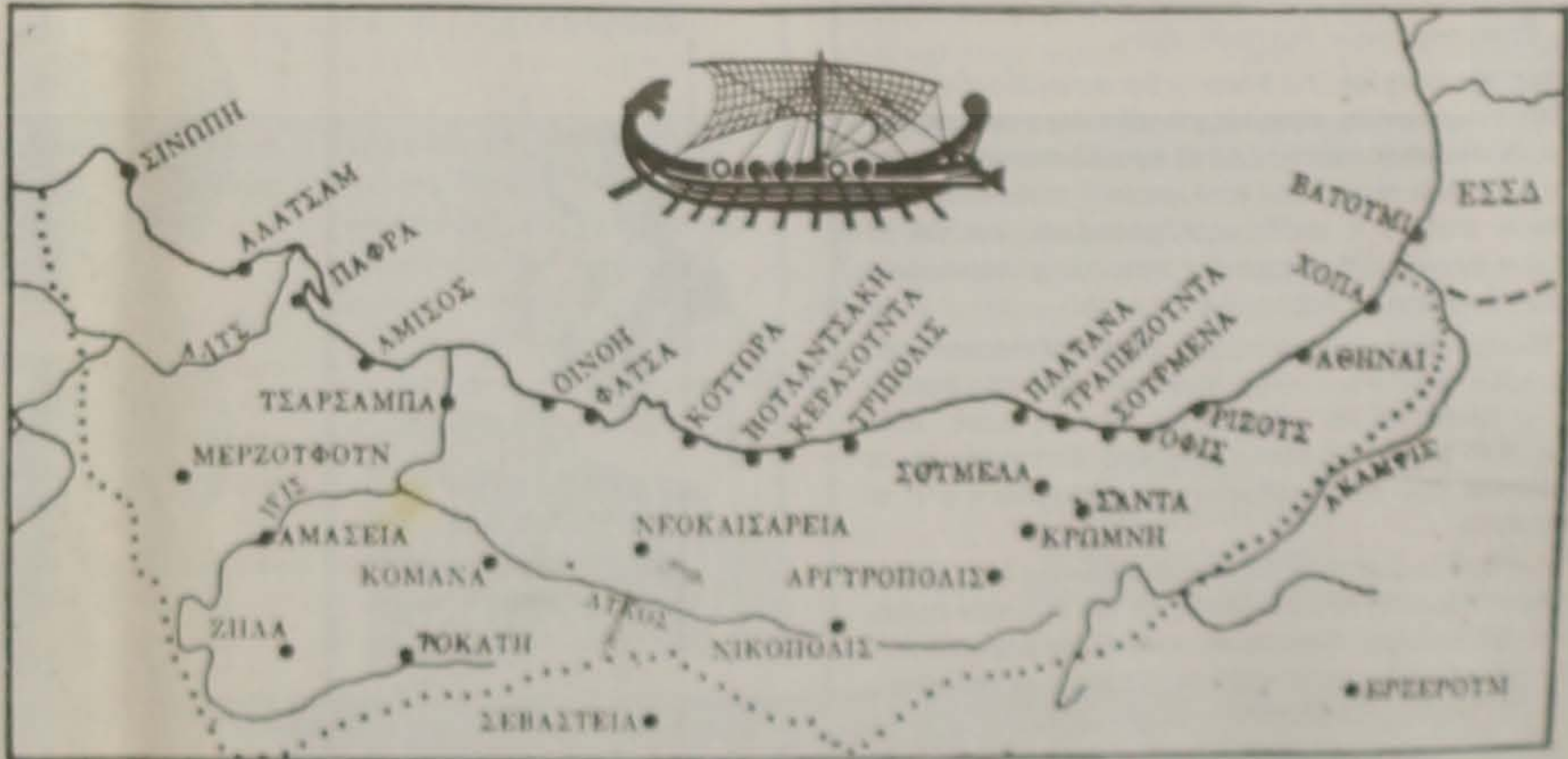
ΝΕΟ Δ.Σ. ΣΤΗΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ ΠΟΝΤΙΑΚΩΝ ΣΩΜΑΤΕΙΩΝ ΝΟΤΙΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Το νέο Δ.Σ. της Ομοσπονδίας Ποντιακών Σωματείων Νότιας Ελλάδας που προέκυψε από τις αρχαιρεσίες της 19ης Νοεμβρίου 1995, συγκροτήθηκε σε σώμα ως εξής:

- Πρόεδρος: Νίκος Αμανατίδης
- Α' Αντιπρόεδρος: Γεώργιος Ελευθεριάδης
- Β' Αντιπρόεδρος: Παναγιώτης Ξανθόπουλος
- Γεν. Γραμματέας: Θεόδωρος Σπαθόπουλος
- Ειδ. Γραμματέας: Λάζος Τερζός
- Ταμίας: Μιχάλης Χαραλαμπίδης
- Εφορός: Γιώργος Στεφανίδης
- Μέλος: Ρούλα Τσιτσιλιού
- Μέλος: Ναυσικά Γκάγκα - Ισωνίδου
- Μέλος: Νικόλαος Νικολαΐδης
- Μέλος: Δημήτρης Τομπουλιδής

Ποντιακά Πένθη ΚΩΣΤΑΣ ΒΡΟΧΟΠΟΥΛΟΣ

Ένας γνήσιος Πόντιος, ένας λάτρης της ποιντικής παράδοσης με μεγάλη προσφορά έφυγε από κοντά μας! Μεγάλη η λύπη για το θάνατο του αξέχαστου Κώστα Βροχόπουλου. Ο άνθρωπος, ο Πόντιος, ο αξιωματικός Κώστας Βροχόπουλος άφησε το μάταιο αυτόν κόσμο, το Ισόβιο 30 Δεκεμβρίου 1995, και κηδεύτηκε την επόμενη. Ας είναι ακώνη η μνήμη του. Τα θερμά συλλυπητήρια στους συγγενείς του.

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΑΠΟΔΗΜΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ

* Η Πανελλήνια Ομοσπονδία Ποντιακών Σωματείων,

* Η Ομοσπονδία Ποντιακών Σωματείων ΗΠΑ - Καναδά,

* Η Ομοσπονδία Ποντιακών Σωματείων Αυστραλίας

χαιρετίζουν την οδοκλήρωση των εργασιών του Συμβουλίου Αποδήμου Ελληνισμού που πραγματοποιήθηκε από 29/11 έως 7/12/1995 στην Θεσσαλονίκη. Πιστεύουν ότι ο Πρόεδρος και τα μέλη του πρώτου εκλεγμένου Παγκοσμίου Συμβουλίου του Αποδήμου Ελληνισμού, με την συμπαράσταση της Εκκλησίας, όλων των Ομογενειακών Οργανώσεων και του όποιου της Ελληνισμού, θα προχωρήσουν Ενωμένοι για την επιτυχία των σκοπών και των στόχων του Σ.Α.Ε.

Ιδιαίτερα χαιρετίζουμε την ομόφωνη απόφαση της ολομέλειας των Εκπροσώπων των Ομογενειακών οργανώσεων όλου του κόσμου, που συμπεριέλαβαν, στο ψήφισμα που εξέδωσαν, την πρόταση των Ομοσπονδιών μας, που θέσαμε υπόψη τους έγγραφα, από την 1η μέρα του Συνεδρίου, και αφορά την προσπάθειά μας για την Διεθνοποίηση της Γενοκτονίας του Ποντιακού Ελληνισμού, που την έχουν οι Τουρκικές κυβερνήσεις από το 1916 - 1923.

Συγκεκριμένα συμπεριλήφθη στο ψήφισμα η εξής παράγραφος:

*Πιστεύουμε στο Δίκαιο Αγώνα και την Παγκόσμια Αναγνώριση και καταδίκη της Γενοκτονίας του Ελληνισμού του Πόντου από τον Τουρκικό Σωβινισμό και στην άσκηση κάθε νόμιμου δικαιώματος προς τους Διεθνείς Οργανισμούς.

Από την πλευρά μας ευ-

χόμαστε κάθε επιτυχία στο δύσκολο εθνικό έργο, του Α' Διοικητικού Συμβουλίου του ΣΑΕ.

ΓΙΑ ΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ ΤΩΝ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΩΝ
- Κοτσαμποϊκίδης Νικόλαος, Πρόεδρος Ομοσπονδίας Ποντιακών Σωματείων ΗΠΑ - Καναδά
- Σεβαστίδης Χρήστος, Πρόεδρος Ποντιακών Σωματείων Αυστραλίας
- Τανιμανίδης Στέφανος, Πρόεδρος Πανελληνίας Ομοσπονδίας Ποντιακών Σωματείων.

ΣΗΜΕΙΩΘΗΚΕ... ΤΡΙΠΟΝΤΟ!

του κ. Ανδρέα Εθ. Ταταριδής

Ας μας συγκωρηθεί ο "δανεισμός" από την αθλητική ορολογία, προκειμένου να εκφράσουμε τη χαρά μας, διότι η Ακαδημία Αθηνών, κατά τη 11η έκτακτη συνεδρίαση της 29ης Ιουλίου 1995, βράβευσε τρεις (3) αξίους εκπροσώπους του ποντιακού κόσμου:

1) τον κ. Βλάση Αιγυζιδη, μαθηματικό και συγγραφέα, για την ανέκδοτη μελέτη του "Η Ποντιακή διασπορά στις Βορειοε-

λαδικές περιοχές του Ευξείνου Πόντου. Οι αιτίες και οι συνέπειές της, Ιστορία και Πολιτισμός (19 - 20ος αιώνας).

2) Τον κ. Γιώργο Χιονίδη, Δικηγόρο Βέροιας, "για το σύνολο του Ιστορικού και Κοινωνικού του έργου" και

3) Την κ. Μαρία Στεργιάδου, π. Πρόεδρο του Σωματείου "Η Μέρμηνα Ποντίων Κυριών" (Θεσ/νίκης), "για την κοινωφελή δράση της".

***

Και αλήθεια, τα τελευταία ιδίως χρόνια, το Ανώτατο αυτό Πνευματικό Ιδρυμα της χώρας μας, η Ακαδημία Αθηνών, έχει βραβεύσει Ποντίους Διανοούμενους ανθρώπους κοινωφελούς δράσης, αλλά για πρώτη φορά έγινε αυτή η τριπλή βράβευσή!

Σημειώθηκε... τρίποντο, λοιπόν!

Είθε πάντοτε (κάθε χρόνο) να χαιρόμαστε τέτοιες χαρές από βραβεύσεις στο πρόσωπο δικών "μας" ανθρώπων! Η δημιουργία καταξίωσή τους "αγγίζει" και μας!..

ΑΝΔΡΕΑΣ ΤΑΤΑΡΙΔΗΣ
ΖΑΚΥΝΘΟΣ

Ο ΑΝΤΑΡΤΙΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ ΣΤΟΝ ΠΟΝΤΟ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 1914 - 1922

Με την έναρξη του Α' Παγκόσμιου Πολέμου (1914 - 1918) και την είσοδο της Τουρκίας στον πόλεμο αυτό με το μέρος των κεντρικών δυνάμεων, η κατάσταση στον Πόντο άρχισε να γίνεται ανυπόφορη για τους Ποντίους, αφού οι Τούρκοι άρχισαν να συμπεριφέρονται προς αυτούς καταπιεστικά, προσπαθώντας να τους εξοντώσουν με κάθε τρόπο, επειδή κυρίως η Ελλάδα είχε ταχθεί με το μέρος της Entente και κάθε κίνησή τους τη θεωρούσαν ύποπτη.

Ετσι άρχισαν να τους στρατολογούν χωρίς όμωσ και να τους παρέχουν τα ουσιαστικά δικαιώματα που είχαν οι στρατιώτες περιορίζοντάς τους στα περιήματα "αμελή ταμπουρού" τα εργατικά τάγματα θανάτου με διάφορες οδυνηρές αγγαρείες και βασανιστήρια.

Ταυτόχρονα, καταπίεζαν τις οικογένειές τους με διάφορα απάνθρωπα μέσα, όπως ήταν οι φυλακίσεις, οι λεηλασίες των

περιοσιών τους και η μέθοδος του "λευκού θανάτου" με τις εξορίες που επακολούθησαν ιδιαίτερα μετά το 1916 όταν οι Ρώσοι κατέλαβαν την Τραπεζούντα.

Αποτέλεσμα όλων αυτών των καταπίεσεων ήταν να αποφεύγουν τη στράτευση να κρύσσονται ανυπότακτοι με επικόλοθο την καταφυγή τους στα βουνά. Ετσι δημιουργήθηκαν οι πρώτες ανταρτικές ομάδες, οι οποίες με την πάροδο του χρόνου ενεργοποιήθηκαν και δραστηριοποιήθηκαν σε μεγάλο βαθμό, ώστε να καταστήσουν πραγματικός πονοκέφαλος για την τουρκική ηγεσία, η οποία και άρχισε συστηματικό αγώνα εναντίον τους, αφού ο ίδιος ο Κεμάλ διέταξε δύο ολόκληρες στρατιές να στραφούν εναντίον τους.

Οι κυριότερες ανταρτικές ομάδες ήταν οι εξής:

Α. Στο δυτικό Πόντο: 1. Η ομάδα του Βασίλαγα (Βασίλ - ουστά) Βασιλείου Ανθόπουλου στα περικό-

ρα της Αμισού.

2) Η ομάδα του Παντέλη - αγά (Παντελή Αναστασιάδη) με τις θρυλικές του μάχες επάνω στο βουνό Αγίου - τεπέ.

3) Η ομάδα του Καραβασίλογλου Χατζή - Γιώργη Δεληγιαννίλογλου Κωνσταντή, Ατές Κωνσταντή και Παπάζογλου στην περιφέρεια Πάφρας που αντιμετώπισε ολόκληρο τουρκικό σύνταγμα (μάχες Νεμπιέν - ντάγ κ.λ.π.).

4) Η ομάδα του Αντών - αγά με την πραγματική Αμαζόνα γυναίκα του Πελαγία με τις μάχες στο Ταφλάν - κιοί κ.λ.π.

5) Η ομάδα του Αναστασίου Παπαδόπουλου (Κοτσά Αναστάς - του Πόντιου Κολλοκοτρώνη) με τους θαυμάσιους ελιγμούς του που συνέτριψε τους Τούρκους στο Δαζλή με τους αντάρτες του Γεωργίου Μεγαλομούστακος.

6) Η ομάδα του Ιστυή - αγά (Στυλιανού Κοσμίδη) που έσωσε 6.000 γυναίκο-παιδα από τις ομάδες του Τοπάλ Οσμάν στο Αλήσμπει.

7) Η ομάδα του καπετάν Ιπποκράτη (Ιπποκράτης Δεδεόγλου) από την Πάφρα.

8) Οι ομάδες των Νικολήδων Αναστάς, Τασσόγλου Σάββα, Απανόζ Γεώργη, Σάββα Ασλανίδη, Γεωργίου Τσακίρη, Λάζαρου Παπαδόπουλου, Πιτς - Βασίλ, Χασερλή, Καρά - Δημήτρ, Κεχαγιά, Μιχάη - αγά κ.λ.π.

Β. Στον Ανατολικό Πόντο: Με κορυφαίο πρόπονο τη Σάντα, η ομάδα του Καπετάν Ευκλείδη Κουρτιδίου (Κούρτογλου) και των οπλαρχηγών Γιάννη Σπάθαρου, Θεοδόση Χειμωνίδη και Γιάννη Τριανταφυλλίδη που αντιμετώπισαν 3 τουρκικά συντάγματα πεζικού και ένα ιππικού με τελικό αποτέλεσμα την καταστροφή της Σάντας (12-9-1921).

Γ. Άλλες μικρότερες ομάδες:

1) Η ομάδα του Ευστάθιου Θεοδωρίδη (Στάθιου) στην περιοχή Ακντάγ Ματέν

2) Η ομάδα του Ιορδάνη Τσαρουκωνέτα στην Ατρα της Αργυρούπολης

3) Η ομάδα του Ιωάννη Κιαχίδη στη Γαλιαινα

4) Η ομάδα του Χατζίκα Τάραλη (Παπαδόπουλου Σάββα) στην Κερασούντα

5) Η ομάδα του Χαράλαμμου Κοντοβραχιονίδη και Ευάγγελου Ιωαννίδη στο Κιουμούς - μαδέν (Μεταλλείο Σιμ)

6) Η ομάδα του παπα - Παναγιώτη Μακρίδη στην περιφέρεια Οργτού (Κοτυρών),

7) Η ομάδα του παπα - Ευστάθιου Παπαδόπουλου στην περιφέρεια Μοτσούκας

8) Η ομάδα του Αριστέιδη Πετρίδη στην επαρχία Ροδοπόλεως

9) Η ομάδα του Σαργιαννε στην περιφέρεια της Οινόης

10) Η ομάδα του Δημοσθένη Εφραιμίδη στην περιφέρεια των Σουρμένων.

11) Η ομάδα του Γεωργίου Παπαδόπουλου στη Χόψα.

Χρήστος Γ. Ανδρεάδης
Φιλόλογος Ιστορικός

Ο από Τραπεζούντας αξιωματικός Μητροπολίτης Χρυσανθός

Πρόγραμμα κοινωνικής ένταξης Παλινοστούτων

Το Διαδημοτικό Κ.Ε.Κ. ΕΥΡΥΡΙΔΕΣ (Κέντρο Επαγγελματικής Κατάρτισης) με τη συνεργασία της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Ημαθίας, του Δήμου Βέροιας, του Συνδέσμου Ελληνοποντίων Ημαθίας "ΑΡΓΟΝΑΥΤΗΣ" και αντίστοιχων φορέων άλλων περιοχών, υλοποιεί πρόγραμμα "Κοινωνικής Ένταξης Παλινοστούτων" στα πλαίσια της κοινοτικής πρωτοβουλίας: Απασχόληση / HORIZON. Το πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση και τη Γενική Γραμματεία Απόδημου Ελληνισμού και περιλαμβάνει κατάρτιση παλινοστούτων μέσα από επιδοτούμενο σεμινάριο στα θεματικά αντικείμενα:

- Στελεχών Κέντρων Πληροφόρησης και Υποστήριξης.
- Επιχειρηματικών Πρωτοβουλιών.

Από την περιοχή της Βέροιας θα συμμετάσχουν δύο (2) παλινοστούτες, ένας (1) για κάθε θεματικό αντικείμενο. Οι υποψήφιοι για το πρώτο αντικείμενο κατάρτισης πρέπει να είναι πτυχιούχοι κοινωνικών ή παιδαγωγικών ή Νομικών σχολών ή σχολών πληροφορικής και για το δεύτερο αντικείμενο κατάρτισης πτυχιούχοι οικονομικών Σχολών αντίστοιχων Α.Ε.Ι. / Τ.Ε.Ι.

Το σεμινάριο κατάρτισης έχει συνολικά διάρκεια 600 ώρες και η αμοιβή των καταρτιζομένων είναι 700 δρχ./ώρα. Το σεμινάριο θα υλοποιηθεί πραινές ώρες, κάθε μέρα, στην Αθήνα. Τα έξοδα διαμονής, διατροφής και τα οδοιπορικά των καταρτιζομένων θα καλυφθούν από το πρόγραμμα.

Αιτήσεις συμμετοχής θα παραλαμβάνουν έως 18.3.96 ο Δήμος Βέροιας, Μητροπόλεως 38 και η Δ/ση Πολιτισμού, της Ν.Α. Ημαθίας Καρακωστή 3. Για περισσότερες πληροφορίες οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στα τηλέφωνα 21525,21495.